

มติใหม่ : บัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดกับเด็กแรกเกิด

ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ลงตีพิมพ์ในหนังสือไทยโพสต์ ปีที่ 14 ฉบับที่ 5096 วันศุกร์ที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2553 หน้า 4

ผมได้ติดตามข่าวทางสถานีโทรทัศน์ รายการ “เรื่องเล่าเสาร์อาทิตย์” เมื่อเช้าวันเสาร์ที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมามีข่าวว่า สภาได้มีมติเห็นชอบให้เด็กแรกเกิดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกประสงค์ หรือ สมาร์ทการ์ด (Smart Card) โดยได้รับหลักการว่า พ.ร.บ.บัตรประจำตัว พ.ช. ระบุต้องมีบัตรตั้งแต่ผู้มีอายุ 1-70 ปี เมื่อใช้ครบ 10 ปีให้แจ้งขอมีบัตรใหม่ หากเพิกเฉยถูกปรับ 500 บาทสาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวคือ การแก้ไขกฎเกณฑ์การมีบัตรประจำตัวประชาชน ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 เดิมกำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ โดยในมาตรา 5 ของ พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.... (ฉบับแก้ไข) ระบุว่า ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เหตุผลของการแก้ไขดังกล่าวอ้างว่า เพื่อให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตั้งแต่เกิด และกำหนดให้ยกเว้นการมีบัตรเฉพาะพระบรมวงศานุวงศ์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง รวมทั้งตัดเงื่อนไขการมีชื่อในทะเบียนบ้านออกเนื่องจากเป็นเพียงวิธีการพิสูจน์ความเป็นผู้มีสัญชาติไทย และการกำหนดเงื่อนไขอันจะเป็นผลให้ผู้มีสัญชาติไทยไม่อาจมีบัตรได้ ย่อมไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตร การออกกฎหมายครั้งนี้ เพื่อรองรับประชาชนที่เหลือจำนวน 12.9 ล้านคน คือ อายุต่ำกว่า 15 ปี เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในความเป็นคนไทย (www.thaipost.net)

กล่าวถึง **สมาร์ทการ์ด (Smart Card)** คือ บัตรพลาสติกชนิดหนึ่ง ซึ่งฝังด้วยไมโครชิพ (ซึ่งมีหน่วยความจำ หรือหน่วยประมวลผล) เพื่อทำการจัดเก็บ และประมวลผลสารสนเทศ สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้งานได้หลายด้าน เช่น ในระบบธนาคาร ในโรงพยาบาล ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น สำหรับในมหาวิทยาลัยนั้น สามารถนำเอาสมาร์ทการ์ดไปใช้ได้หลายด้าน คือ ใช้เป็น ID Card สำหรับเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ในมหาวิทยาลัย, ใช้ในการลงทะเบียน, ใช้ในการจัดเก็บผลการเรียน, ใช้ตรวจสอบสถานะการเข้าเรียน, ใช้ในการจองหรือยืมหนังสือในห้องสมุด, ใช้ในการจองพื้นที่ในการจอดรถ, ใช้จองและใช้ห้อง Lab Computer, ใช้เป็นบัตรเข้า-ออก ผ่านประตูเพื่อความปลอดภัย, ใช้ในการซื้ออาหารในโรงอาหาร, ใช้เป็นบัตรฝาก-ถอน-เบิกของธนาคาร, ใช้จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล, ใช้เป็นบัตรสำหรับเข้าชมภาพยนตร์, ใช้ในฐานะเป็นผู้ขายสินค้าได้, ใช้ในฐานะผู้ขายปลีกขายย่อยได้, ใช้ในการเข้าถึงระบบออนไลน์ทุกประเภท, และใช้เป็นบัตรเพื่อเคลียร์หนี้สินต่างๆ ผ่านเครื่องโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

แนวคิดการจัดทำบัตรสมาร์ทการ์ดเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ที่จะให้บัตรใบเดียวสามารถใช้ประโยชน์ได้นอกประสงค์ เพื่อให้คนไทยก้าวสู่ความสะดวกสบายในยุคดิจิทัล และจะให้ประชาชนใช้บัตรเพียงใบเดียว แทนบัตรประเภทต่างๆ ที่รัฐ ออกให้ทั้งหมด เพื่อสะดวกในการพกพา ประหยัดงบประมาณของรัฐ เกิดความเป็นมาตรฐานเดียวกันในสังคมไทย โดยกำหนดแผนการออกบัตร 64 ล้านบัตร ในระยะเวลา 3 ปี เริ่มปีแรกเมื่อ พ.ศ. 2547 จำนวน 12 ล้านบัตร ออกให้กับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ ประชาชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนที่ลงทะเบียนแก้ปัญหาความยากจน และนักเรียนนักศึกษาที่กู้เงินกองทุนเพื่อการศึกษา บัตรรุ่นที่ห้า ผลิตด้วยพลาสติก เหมือนกับบัตรรุ่นที่สี่ มีความทันสมัยมากขึ้นด้วยการฝังไมโครชิพ (Microchip) เพื่อ

เพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บ และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล ในขณะที่เดียวกันก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันไม่จบ ในเรื่อง สิทธิส่วนบุคคล (www.oknation.net) นอกจากนี้ สมาร์ทการ์ดยังสามารถนำไปใช้ในร้านสะดวกซื้อ, ห้างสรรพสินค้า, สถานีเติมน้ำมัน, โรงภาพยนตร์ เป็นต้น ในปัจจุบันมีผู้ที่เป็นเจ้าของสมาร์ทการ์ดในประเทศไทย สัดส่วนของธนาคาร 51% เช่น ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารศรีอยุธยา และธนาคารของรัฐบาล, สัดส่วนขององค์กรที่ไม่ใช่ธนาคาร 49 % เช่น ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น, เทเลคอมเอเชีย, ลีอกลีย์ และ SVOA เป็นต้น ในอนาคต 3 ปีข้างหน้าคาดว่าจะมีผู้ใช้บัตรประมาณ 30 ล้านบัตร, เกี่ยวกับสินค้าต่างๆ 5,000 สินค้า, สถานที่ซึ่งเป็นอาคาร 10,000 อาคาร, จุดให้บริการ 3,000 จุดบริการ.

สำหรับความเห็นชอบของสภาที่ให้เด็กแรกเกิดทำบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดครั้งนี้ มีข้อถกเถียงทั้งจากผู้ที่ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยเป็นจำนวนมาก พอสรุปประเด็นออกมาได้ 3 ประเด็น คือ :

1. **เด็กอายุแรกเกิดหน้าตาเปลี่ยนแปลงไปตามวัยไม่เหมือนเดิม** เรื่องนี้เป็นข้อเท็จจริงที่คนทั่วไปเข้าใจกันดี หากมีการถ่ายรูปติดบัตรในช่วงอายุ 1 ขวบ แต่ต่อมาอายุ 3 ขวบหรือ 5 ขวบหน้าตาย่อมเปลี่ยนแปลงไปไม่เหมือนเดิม เด็กบางคนตอนเล็กๆ อาจมีลำตัวขาว แต่พอโตขึ้นมากกลายเป็นคนผิวดำก็มี เนื่องจาก "เด็กเล็กอายุ 1 ปีจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างหน้าตาไปมาก และหากมีปัญหาทำยาก็ต้องให้พ่อแม่มารับรองอยู่ดี จึงน่าจะยึดสูติบัตรตามเดิมจะได้ไม่เสียงบประมาณเพิ่มขึ้น" สำหรับร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่นี้ มาตรา 6 ระบุว่า ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ให้ยื่นมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดดังต่อไปนี้ 1) หนึ่งปีนับแต่วันเกิด สำหรับผู้ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด 2) หกสิบวันนับแต่วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดหรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

2. **ร่าง พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชนฉบับนี้ยังมีช่องโหว่** ตัวอย่างเช่น การระบุให้การทำบัตรประจำตัวประชาชนไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงว่าต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือไม่ นั่น จะเป็นช่องทางให้มีเจ้าหน้าที่อาศัยช่องทางสวมสิทธิทำบัตรประชาชนปลอมได้ง่าย เพราะไม่ต้องมีหลักฐานในทะเบียนบ้าน และในปัจจุบันแม้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านชัดเจนอยู่แล้ว ก็ยังมีการสวมรอยเกิดขึ้น หรือนำเอาไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม

3. **บัตรประจำตัวประชาชนสมาร์ทการ์ดมีราคาแพงเกินไป** เกี่ยวกับกรณีนี้ ผู้รับผิดชอบโดยตรงคือ นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกมาชี้แจงว่า หากในชั้น กมธ.เห็นว่าค่าธรรมเนียมสูงเกินไปก็สามารถแก้ลงมาได้ เพราะขณะนี้สำหรับราคาบัตรประชาชนนอกประเทศมีมูลค่า 60 บาทต่อไป ดังนั้นที่เข้าใจว่าผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปีต้องเสียค่าธรรมเนียมคนละ 500 บาทนั้นคงไม่ใช่ เป็นเพียงการเขียนกฎหมายรองรับไว้เพื่อให้ รมว.มหาดไทยระบุไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งอาจจะเป็น 100 บาท หรือ 200 บาทก็ได้

ท้ายสุด เรื่องของการให้เด็กแรกเกิดทำบัตรประจำตัวประชาชนสมาร์ทการ์ด **นับว่าเป็นมิติใหม่** ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย บางคนอาจมีคำถามว่า **“เป็นการดำพริกละลายแม่น้ำหรือเปล่า?”** เพราะบัตรประชาชนซึ่งเป็นแถบแม่เหล็กแบบเก่าก็ยังไม่เคยได้ใช้ประโยชน์เลย และเด็กอายุแรกเกิด เมื่อให้ทำบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดแล้ว จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้ และจะนำงบประมาณมาจากไหน ในทางกลับกันหากมองในแง่ดีบ้างก็มีประโยชน์มาก เช่น ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เมื่อเดินทางไปไหน เจ็บป่วยไม่สบาย สามารถรับการรักษา ณ โรงพยาบาลจังหวัดนั้นๆ ได้เลย.

